

Μία καινοτόμα πρόταση για την ανάπτυξη του Αγροτικού τομέα μέσω των Συνεργασιών

Θεόδωρος Ματακιάδης

Μέντορας Σπουδών και Σταδιοδρομίας • [LinkedIn](#)

Innovation Coach and Manager

Key ideas:

- 1) Ο **πρωτογενής τομέας** και ειδικότερα ο αγροτικός χώρος μπορεί να αποτελέσει έναν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.
- 2) Ο **αγροδιατροφικός τομέας** μπορεί να βρει διέξοδο στις διεθνείς αγορές με τρόπο που θα επιφέρει προστιθέμενη αξία στον παραγωγό.
- 3) Το **rebranding** είναι απαραίτητο αλλά ξεκινά με τη συνειδητοποίηση της αξίας της πρωτογενούς παραγωγής αρχικά εντός του Ελλαδικού χώρου.

Κατά διαστήματα έχω τονίσει την πίστη μου ότι ο πρωτογενής τομέας και δη ο αγροτικός χώρος μπορεί να αποτελέσει έναν από τους πυλώνες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Η σημασία του πρωτογενούς τομέα στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερη από ότι στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο σε όρους προστιθέμενης αξίας, όσο και σε όρους απασχόλησης (**Χάρτη Εξόδου Από Την Κρίση, 2016**). Παρόλο που γνωρίζουμε αυτήν την αξία, δυστυχώς δεν παρατηρούμε και τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης.

Όντως λάτρης της εικόνας και του σκίτσου, παρόλο που δεν μπορώ να πω ότι τα καταφέρνω καλά, προσπάθησα να αποτυπώσω σε μικρά σκίτσα κάποιους τομείς που θεωρώ ότι μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ευρύτερου αγροτικού τομέα, πέρα από την παραγωγή των αγαθών. Η λίστα σίγουρα δεν τελειώνει εδώ... Ελπίζω με τη συμβουλή σας να καταφέρω να εμπλουτίσω αυτές τις ιδέες και κάποια στιγμή να

σχεδιάσω /-ούμε έναν χάρτη με τομείς παράλληλης ανάπτυξης.

Η επιτυχία, κατά την ταπεινή μου γνώμη, βρίσκεται σε μία και μόνη λέξη: **συνεργασία**. Δεν αναφέρομαι τόσο στο κομμάτι της συνεργατικότητας μέσω των συνεταιρισμών που έχει αναλυθεί από πολλούς (μία πρόσφατη πολύ ωραία **μελέτη από τη διαΝΕΟσις**), αλλά στο κομμάτι του σχεδιασμού κοινής στρατηγικής με άλλους πυλώνες της ελληνικής οικονομίας και ανάπτυξης.

Καθετοποίηση Αγροτικής Παραγωγής:

Η αγροτική πολιτική πρέπει να στηρίζεται σε υγιή επιχειρηματικά δεδομένα. Με τον όρο καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής αναφέρομαι στην απόκτηση του πλήρους ελέγχου της παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της τελικής διάθεσης του παραγόμενου προϊόντος. Η καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής έχει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως: μείωση

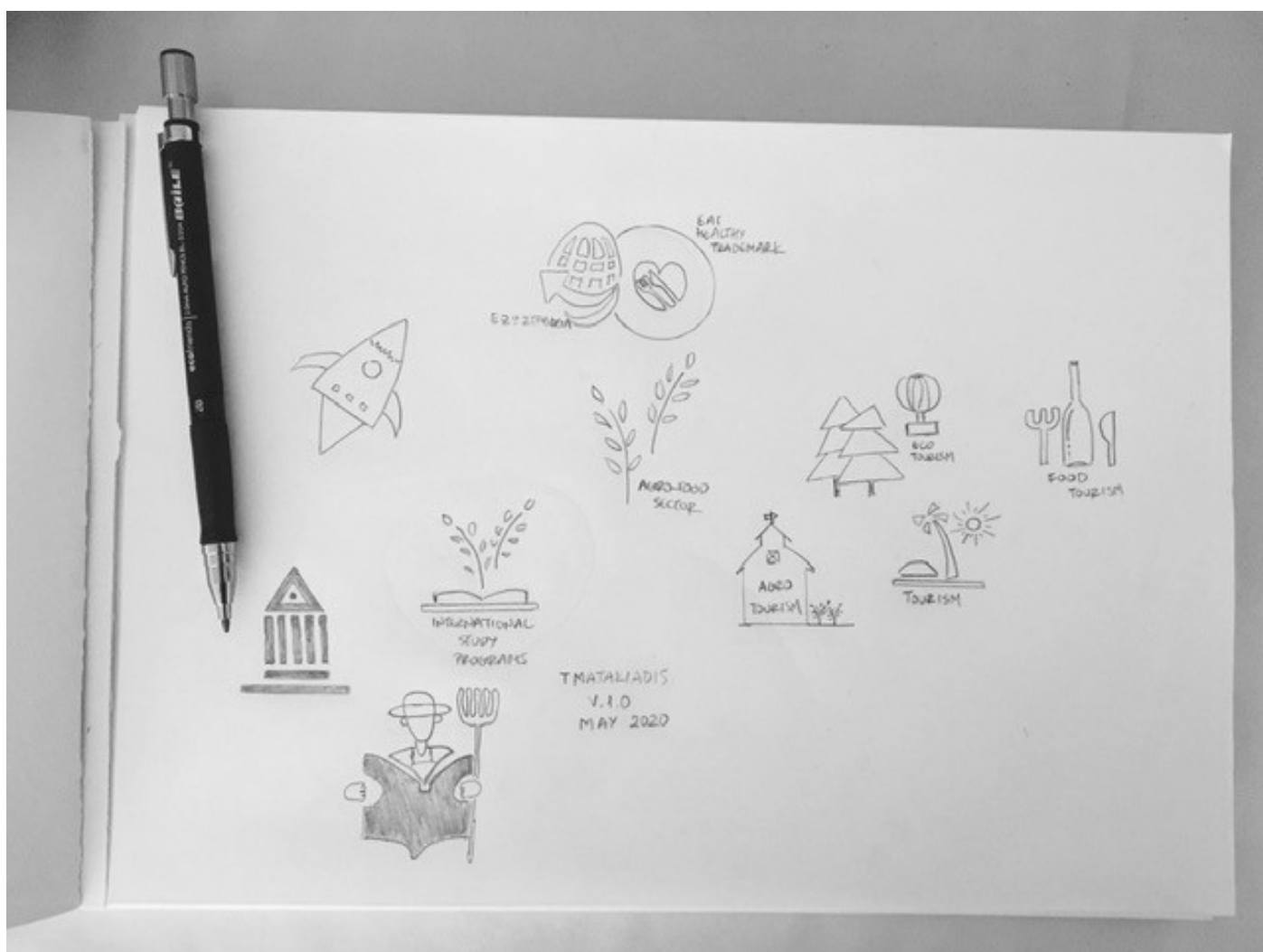
του κόστους των εμπορικών συναλλαγών παράγοντας ανταγωνιστικά προϊόντα, συγχρονισμός της ζήτησης και της αγοράς με την παραγωγική αλυσίδα, μείωση του ρίσκου και καλύτερη στρατηγική τοποθέτηση της παραγωγής. Στο άλλο άκρο απαιτεί υψηλή εξειδίκευση. Ο ελληνικός κατακερματισμένος αγροτικός τομέας μπορεί να υιοθετήσει αυτό το μοντέλο μέσω του συνεργατισμού, τόσο μεταξύ των παραγωγών όσο και μεταξύ παραγωγών και μεταποιητικών μονάδων.

Εξωστρέφεια και η Ανάγκη για ένα Νέο Brand Name:

Η εξωστρέφεια χαρακτηρίζεται από τη στροφή προς τις εξαγωγές συμπεριλαμβανομένου και του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Ο ευρύτερος αγροδιατροφικός τομέας μπορεί να βρει διέξοδο στις διεθνείς αγορές, με τρόπο που θα αποφέρει προστιθέμενη αξία στους παραγωγούς. Η επιτυχία

αυτού του παραγωγικού μοντέλου δεν βρίσκεται μόνο στην ποιότητα των προϊόντων. Σήμερα στην ελληνική αγορά κάποιος μπορεί να βρει πολλά ποιοτικά προϊόντα που συνδυάζουν στοιχεία από την παράδοση και την ελληνική διατροφική κουλτούρα. Παρόλα αυτά, από μόνα τους δεν εγγυόνται κάποια επιτυχία. Οι προσπάθειες απαιτούν συνέπεια, οργάνωση (προϊόντα με μόνο ελληνική ετικέτα ή λανθασμένες μεταφράσεις δεν μπορούν να προωθηθούν σε διεθνείς αγορές), εφαρμογή όλων των ενδοκοινοτικών (και όχι μόνο) κανονισμών, γνώση της αγοράς, η εμπορική επωνυμία.

Η στρατηγική οργάνωση και αλλαγή νοοτροπίας για την τοποθέτηση των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές ξεκινά κεντρικά, από το ίδιο το κράτος. Δέστε το παράδειγμα της Κίνας, που μέσω της οικονομικής διπλωματίας κατάφερα να εδραιώσει ένα από τα πιο αναγνωρισμένα labels στο κόσμο, το Made in Chi-

να. Το σημαντικό στην ιστορία τους είναι ότι δεν μείναν μόνο στην αρχική τους επιτυχία. Προχώρησαν στο σχεδιασμό ενός καινούργιου προγράμματος, Made in China 2025, που στοχεύει να βελτιώσει την ποιότητα των (μαζικών) παραγομένων προϊόντων. Σήμερα είναι σημαντικό να προωθήσουμε την Ελλάδα παρουσιάζοντας μία νέα αισθητική, μοντέρνα, διαφορετική από την εικόνα που βγάζαμε προς τα έξω την δεκαετία του 1960. Πρόσφατα ένας φίλος, μιλώντας για την εικόνα που έχουν οι Ολλανδοί (είμαι σίγουρος ότι το ίδιο ισχύει και για άλλους λαούς), περιέγραψε το ελληνικό "φαγητό" ως βουνό από κρέας ("mix grill"). Θα πρόσθετα το τζατζίκι και τη ρετσίνα! Μπορούμε να κάνουμε πολύ καλύτερα από αυτό. Η ελληνική διατροφική παράδοση συνδυάζει αρμονικά το γευστικό αποτέλεσμα με την υψηλή διατροφική αξία. Το ισορροπημένο ελληνικό διαιτολόγιο, ως αναπόσπαστο κομμάτι της παγκοσμίως αναγνωρισμένης μεσογειακής διατροφής, έχει αποδεδειγμένη θετική επίδραση στην υγεία. Παράλληλα, δεν πρέπει να ξεχνάμε την κοινωνική διάσταση, που αποκτά ακόμα περισσότερη αξία ειδικά τις δύσκολες μέρες της πανδημίας που όλοι μας ζήσαμε (ζούμε).

Τουρισμός:

Ανάμεσα στον αγροδιατροφικό και τουριστικό τομέα υπάρχει μια στενή σχέση. Και οι δύο τομείς συμβάλλουν σημαντικά στον ΑΕΠ της χώρας, όντως βασικοί πυλώνες της ελληνικής οικονομίας. Αναλύοντας τους δύο αυτούς τομείς μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ τους, μέσω διαφορετικών παραμέτρων. Η εμπειρία που αποκτά, ζει, κάποιος/α είναι το κλειδί της επιτυχίας. Η φύση του αγροτικού χώρου στην Ελλάδα επιτρέπει την ανάπτυξη μικτών μοντέλων αγροτουρισμού. Ο αγροτικός χώρος ειδικά σε συγκεκριμένες περιοχές μπορεί να αναπτυχθεί παράλληλα με εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο αθλητικός τουρισμός στη φύση

(π.χ. [Zagori mountain running](#)). Παράλληλα με την εκμετάλλευση των μικρών οικοσυστημάτων όπως οι μικρές κοινότητες και τα παραδοσιακά κτίσματα μπορούν να δώσουν την ευκαιρία ανάπτυξης μοντέλων αγροτουρισμού.

Ο τουριστικός χώρος πρέπει και μπορεί να αποτελέσει βάση και συνέχεια του νέου brand name. Η διατροφική μας κουλτούρα μπορεί να αποτελέσει το συνδεδετικό κρίκο των δύο αυτών πυλώνων ανάπτυξης. Οι πολλές και καλά ποιοτικές παραγωγικές μονάδες μπορούν να αποτελέσουν τοπία έλξης για έναν εξειδικευμένο τουριστικό κομμάτι, με επίκεντρο την αγροτική παραγωγή και τη διατροφή. Σημείο που παράλληλα μπορεί να προωθήσει το νέο brand name στο εξωτερικό.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας:

Η αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προς όφελος των αγροτικών παραγωγών ή σαν μέρος ενός επιπλέον εισοδήματος για τους αγρότες (μεικτές μονάδες παραγωγής) πρέπει να εξεταστεί. Τα οφέλη είναι πολλαπλά, τόσο για το περιβάλλον και την εθνική οικονομία όσο και για την ίδια την αγροτική παραγωγή και τους αγρότες. Δίνοντας κάποια παραδείγματα, η χρήση της γεωθερμίας για θέρμανση θερμοκηπίων και άλλων κτηριακών εγκαταστάσεων προσφέρει μία χαμηλού κόστους παραγωγή θερμότητας που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί. Στην Ελλάδα τα γνωστά γεωθερμικά πεδία ανέρχονται σε πάνω από 30 με τα σημαντικότερα από αυτά να κατανέμονται στις περιοχές της Μακεδονίας-Θράκης, Αιγαίου, Ηπείρου και Θεσσαλίας. Η παραγωγή, διαχείριση, επεξεργασία και εκμετάλλευση της αγροτικής βιομάζας με κύριο σκοπό την παραγωγή βιοκαυσίμων και ενέργειας μπορεί να αποτελέσει άλλη μία μορφή εισοδήματος. Τέλος η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε αγροτεμάχια μπορεί να είναι προς όφελος του αγροτικού εισοδήματος, αλλά πρέπει να γίνετε υπό προϋποθέσεις μόνο σε ένα μικρό ποσοστό της

γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες:

Ο χώρος της εκπαίδευσης και της καινοτομίας μπορεί να συνδεθεί με την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Η παραγόμενη γνώση και τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη της έξυπνης αγροτικής παραγωγής¹. Η ψηφιοποίηση της γεωργικής παραγωγής μπορεί να αποτελέσει συγκριτικό πλεονέκτημα για όλους, τους παραγωγούς, τους καταναλωτές και το περιβάλλον. Το τελικό αποτέλεσμα στοχεύει στη βελτίωση της παραγωγής και των γεωργικών προϊόντων βελτιώνοντας τις καλλιεργητικές τεχνικές.

Παράλληλα η παραγόμενη γνώση και τεχνολογία θα μπορέσουν να αναπτύξουν ένα χώρο πολλά υποσχόμενο αλλά δυστυχώς ως στιγμή αρκετά παραμελημένο. Ο χώρος των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας αποτελεί κινητήρια δύναμη για την προώθηση της καινοτομίας, της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας. Η Ελλάδα στη σημερινή συνεχώς ανταγωνιστικότερη παγκόσμια οικονομία δεν μπορεί να υστερεί σε ένα πεδίο τόσο κρίσιμο για την καινοτομία που μπορεί να φέρει πολλές επενδύσεις στη χώρα μας. Η Ελλάδα, από καθαρά γεωγραφική θέση, μπορεί να παίξει στρατηγικό ρόλο στην ανάπτυξη της αγροτικής έρευνας και εκπαίδευσης στον ευρύτερο μεσογειακό και βαλκανικό χώρο. Διεθνή προγράμματα σπουδών θα προσελκύσουν πολλούς εν δυνάμει φοιτητές από τις χώρες της μεσογείου. Μία στρατηγική ανάπτυξη σε αυτόν τομέα μπορεί να επιφέρει πολλά οφέλη τόσο στον χώρο της έρευνας και ανάπτυξης, όσο και στο χώρο του εμπορίου και της διπλωματίας. Ας μη ξεχνάμε ότι όλοι όσοι αποκτούν μία θετική εμπειρία στη χώρα μας αποτελούν τους καλύτερους εκπροσώπους μας στον κόσμο. Τέλος, ας μην ξεχνάμε τις δυνατότητες ανάπτυξης προγραμμάτων κατάρτισης για τους άμεσα

ενδιαφερόμενους, τους αγρότες. Είναι σημαντικό να τους παρέχουμε τόσο πληροφορίες για το πώς να μπορούν να βελτιώσουν τις παραγωγές τους, έχοντας υπόψη την καθετοποίηση των διαδικασιών, όσο και εκπαίδευση σε νέους τομείς που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη της.

¹Η Έξυπνη Γεωργία συνδυάζει σύγχρονες τεχνολογίες, αισθητήρες και δεδομένα για να βελτιστοποιήσει υπάρχουσες αγροτικές δραστηριότητες, μειώνοντας το ρίσκο και παράλληλα αυξάνοντας την ποιότητα και την απόδοση των αγροτικών προϊόντων.